

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

16 ianuarie 2019*

„Trimitere preliminară – Cooperare judiciară în materie civilă – Competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie de obligații de întreținere – Regulamentul (CE) nr. 44/2001 – Articolul 5 punctul 2 – Articolul 27 – Articolul 35 alineatul (3) – Competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești – Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 – Articolul 19 – Litispendență – Articolul 22 litera (a) – Articolul 23 litera (a) Refuz al recunoașterii unor hotărâri în caz de caracter vădit contrar ordinii publice – Articolul 24 – Interzicerea controlului competenței instanței judecătorești de origine – Motiv de refuz al recunoașterii întemeiat pe o nerespectare a normelor de litispendență – Inexistență”

În cauza C-386/17,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Corte suprema di cassazione (Curtea de Casație, Italia), prin decizia din 26 octombrie 2016, primită de Curte la 27 iunie 2017, în procedura

Stefano Liberato

împotriva

Luminița Luisa Grigorescu

CURTEA (Camera întâi),

compusă din doamna R. Silva de Lapuerta, vicepreședintă, îndeplinind funcția de președinte al Camerei întâi, domnii J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, E. Regan și C. G. Fernlund (raportor), judecători,

avocat general: domnul Y. Bot,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru domnul Liberato, de F. Ongaro și de A. Castellani, avvocati;
- pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistat de P. Pucciariello, avvocato dello Stato;
- pentru guvernul ceh, de M. Smolek, de J. Vlácil și de A. Kasalická, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: italiana.

– pentru Comisia Europeană, de E. Montaguti și de M. Wilderspin, în calitate de agenți,
după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 6 septembrie 2018,
pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea Regulamentului (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000 (JO 2003, L 338, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 183).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între domnul Stefano Liberato, pe de o parte, și doamna Luminița Luisa Grigorescu, pe de altă parte, cu privire la o cerere de recunoaștere în Italia a unei hotărâri în materie matrimonială, a răspunderii părintești și de obligații de întreținere, pronunțată în România.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Regulamentul nr. 2201/2003

- 3 Considerentele (11) și (21) ale Regulamentului nr. 2201/2003 au următorul cuprins:
„(11) Obligațiile de întreținere se exclud din domeniul de aplicare al prezentului regulament, deoarece sunt deja reglementate de Regulamentul [(CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2001, L 12, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 3, p. 74)]. În general, instanțele competente în temeiul prezentului regulament vor avea competența de a hotărî în materie de obligații de întreținere prin aplicarea articolului 5 [punctul 2] din Regulamentul [nr. 44/2001].
[...]
(21) Recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești pronunțate într-un stat membru ar trebui să se bazeze pe principiul încrederii reciproce, iar motivele de refuz al recunoașterii ar trebui reduse la minimum necesar.”
- 4 Articolul 12 din Regulamentul nr. 2201/2003, intitulat „Prorogare de competență”, prevede la alineatul (1):
„Instanțele judecătorești din statul membru care exercită competența în temeiul articolului 3 cu privire la o cerere de divorț, de separare de drept sau de anulare a căsătoriei sunt competente în orice chestiune privind răspunderea părintească în legătură cu această cerere atunci când
(a) cel puțin unul dintre soți exercită răspunderea părintească față de copil
și

(b) competența instanțelor a fost acceptată expres sau în orice alt mod neechivoc de către soți și de către titularii răspunderii părintești, la data sesizării instanței judecătorești, iar aceasta este în interesul superior al copilului.”

5 Articolul 17 din acest regulament, intitulat „Verificarea competenței”, prevede:

„Instanța judecătorească dintr-un stat membru sesizată cu o cauză pentru care nu este competentă în temeiul prezentului regulament și pentru care, în temeiul prezentului regulament, este competentă o instanță dintr-un alt stat membru se declară, din oficiu, incompetentă.”

6 Articolul 19 din regulamentul menționat prevede:

„(1) În cazul în care se introduc cereri de divorț, de separare de drept sau de anulare a căsătoriei între aceleași părți în fața unor instanțe judecătorești din state membre diferite, instanța sesizată în al doilea rând suspendă din oficiu procedura până când se stabilește competența primei instanțe sesizate.

(2) În cazul în care acțiuni referitoare la răspunderea părintească privind un copil, având același obiect și aceeași cauză, se introduc în fața instanțelor judecătorești din state membre diferite, instanța sesizată în al doilea rând suspendă din oficiu procedura până când se stabilește competența primei instanțe sesizate.

(3) În cazul în care se stabilește competența primei instanțe sesizate, instanța sesizată în al doilea rând își declină competența în favoarea acesteia. În acest caz, partea care a introdus acțiunea la instanța sesizată în al doilea rând poate intenta respectiva acțiune la prima instanță sesizată.”

7 Articolul 22 din Regulamentul nr. 2201/2003, intitulat „Motive de refuz al recunoașterii hotărârilor judecătorești pronunțate în materie de divorț, de separare de drept sau de anulare a căsătoriei”, prevede:

„O hotărâre judecătorească pronunțată în materie de divorț, de separare de drept sau de anulare a căsătoriei nu se recunoaște:

(a) în cazul în care recunoașterea contravine în mod evident ordinii publice a statului membru în care se solicită aceasta;

[...]

(c) în cazul în care aceasta este ireconciliabilă cu o hotărâre pronunțată într-o acțiune între aceleași părți în statul membru în care se solicită aceasta [...]

[...]”

8 Articolul 23 din acest regulament, intitulat „Motive de refuz al recunoașterii hotărârilor judecătorești în materia răspunderii părintești”, are următorul cuprins:

„O hotărâre judecătorească pronunțată în materia răspunderii părintești nu este recunoscută:

(a) în cazul în care recunoașterea contravine în mod evident ordinii publice din statul membru în care se solicită recunoașterea, luând în considerare interesul superior al copilului;

[...]

(e) în cazul în care aceasta este ireconciliabilă cu o hotărâre pronunțată ulterior în materia răspunderii părintești în statul membru în care se solicită recunoașterea;

[...]"

- 9 Articolul 24 din regulamentul menționat, intitulat „Interzicerea controlului competenței instanței judecătorești de origine”, prevede:

„Competența instanței judecătorești din statul membru de origine nu poate fi controlată. Criteriul ordinii publice menționat la articolul 22 litera (a) și la articolul 23 litera (a) nu se poate aplica normelor de competență menționate la articolele 3-14.”

Regulamentul nr. 44/2001

- 10 Articolul 5 din Regulamentul nr. 44/2001 prevede:

„O persoană care are domiciliul pe teritoriul unui stat membru poate fi acționată în justiție într-un alt stat membru:

[...]

2. în materia obligației de întreținere, în fața instanțelor de la locul unde creditorul obligației de întreținere este domiciliat sau își are reședința obișnuită sau, în cazul unei cereri accesorii unei acțiuni referitoare la starea persoanelor, înaintea instanței competente conform legii forului competent să instrumenteze cauza, cu excepția cazului în care competența se întemeiază exclusiv pe naționalitatea uneia dintre părți;

[...]"

- 11 Articolul 27 din acest regulament are următorul cuprins:

„(1) În cazul în care cereri având același obiect și aceeași cauză sunt introduse între aceleași părți înaintea unor instanțe din state membre diferite, instanța sesizată ulterior suspendă din oficiu acțiunea până în momentul în care se stabilește competența primei instanțe sesizate.

(2) Dacă se stabilește competența primei instanțe sesizate, instanța sesizată ulterior își declină competența în favoarea acesteia.”

- 12 Articolul 34 din același regulament prevede:

„O hotărâre nu este recunoscută:

1. dacă recunoașterea este vădit contrară ordinii publice a statului membru solicitat;

[...]

3. dacă aceasta este ireconciliabilă cu o hotărâre pronunțată într-un litigiu între aceleași părți în statul membru solicitat;

4. dacă aceasta este ireconciliabilă cu o hotărâre pronunțată anterior într-un alt stat membru sau într-un stat terț între aceleași părți într-o cauză având același obiect și aceeași cauză, cu condiția ca hotărârea pronunțată anterior să întrunească condițiile necesare pentru a fi recunoscută în statul membru solicitat.”

13 Articolul 35 din Regulamentul nr. 44/2001 prevede:

„(1) De asemenea, o hotărâre nu este recunoscută dacă sunt nesocotite dispozițiile din secțiunile 3, 4 și 6 din capitolul II sau într-unul din cazurile prevăzute la articolul 72.

(2) La verificarea temeiurilor de competență prevăzute în alineatul precedent, autoritatea solicitată este legată de constatările de fapt pe baza cărora instanța din statul membru de origine și-a întemeiat competența.

(3) Fără a aduce atingere dispozițiilor alineatului (1), competența instanței din statul membru de origine nu poate fi revizuită. Criteriul ordinii publice prevăzut la articolul 34 punctul 1 nu poate fi aplicat normelor în materie de competență.”

Dreptul italian

14 Articolul 150 din codice civile (Codul civil), intitulat „Separarea de drept”, prevede:

„Este posibilă separarea de drept a soților.

Separarea poate fi judiciară sau consensuală.

Dreptul de a solicita separarea judiciară sau omologarea convenției de separare revine exclusiv soților.”

15 Articolul 151 din Codul civil, intitulat „Separarea judiciară”, prevede:

„Separarea poate fi solicitată atunci când există, chiar independent de voința unuia sau a ambilor soți, elemente de fapt de natură să facă imposibilă continuarea vieții în comun sau să afecteze grav educarea copiilor.

La pronunțarea hotărârii de separare, instanța stabilește, în cazul în care sunt întrunite condițiile și la cerere, care dintre soți este vinovat de separare, având în vedere comportamentul acestuia contrar îndatoririlor care decurg din căsătorie.”

16 Instanța de trimitere precizează că răspunderea părintească și obligația de întreținere a copilului sunt reglementate în același mod, în cazul separării și al divorțului, prin articolele 337 bis-337 octies din Codul civil.

Litigiul principal și întrebările preliminare

17 Domnul Liberato și doamna Grigorescu s-au căsătorit la Roma (Italia) la 22 octombrie 2005 și au locuit împreună în acest stat membru până la nașterea copilului lor, la 20 februarie 2006. Întrucât relația conjugală s-a deteriorat treptat, mama a dus copilul în România și, de atunci, nu a mai revenit în Italia.

18 Prin cererea introductivă din 22 mai 2007, domnul Liberato a sesizat Tribunale di Teramo (Tribunalul din Teramo, Italia) cu o cerere privind separarea de drept și încredințarea copilului. Doamna Grigorescu, care s-a prezentat în fața acestei instanțe, a solicitat respingerea pe fond a cererii respective și a formulat o cerere reconvențională prin care a solicitat ca domnul Liberato să fie obligat să îi plătească o contribuție pentru întreținerea copilului. Prin hotărârea din 19 ianuarie 2012, instanța menționată a pronunțat separarea de drept a soților din culpa doamnei Grigorescu și, printr-o ordonanță separată, a trimis cauza spre completarea cercetării judecătorești pentru a decide cu privire la cererile reciproce ale părților privind răspunderea părintească.

- 19 În timp ce procedura privind răspunderea părintească introdusă la Tribunale di Teramo (Tribunalul din Teramo) era încă pendinte, doamna Grigorescu a sesizat, la 30 septembrie 2009, Judecătoria [Sectorului 3] București (România), solicitând divorțul, încredințarea exclusivă a copilului și o contribuție la întreținerea copilului în sarcina tatălui.
- 20 Domnul Liberato s-a prezentat în fața acestei instanțe și a invocat o excepție de litispendență, susținând că inițiasse deja în Italia o procedură de separare de drept și în materia răspunderii părintești. Totuși, prin hotărârea din 31 mai 2010, instanța menționată a pronunțat divorțul soților, a încredințat copilul mamei sale și a stabilit modalitățile de exercitare a dreptului de vizită al tatălui, precum și cuantumul pensiei care trebuia plătită de acesta în favoarea copilului.
- 21 Această hotărâre a dobândit autoritate de lucru judecat în urma unei hotărâri a Curții de Apel București (România) din 12 iunie 2013, care a confirmat hotărârea Tribunalului București (România) din 3 decembrie 2012, prin care această instanță a respins apelul formulat de domnul Liberato împotriva hotărârii din 31 mai 2010.
- 22 Procedura de separare din Italia s-a încheiat, ulterior, printr-o hotărâre din 8 iulie 2013 a Tribunale di Teramo (Tribunalul din Teramo). Această instanță a încredințat copilul în mod exclusiv tatălui și a dispus întoarcerea sa imediată în Italia. Instanța respectivă a stabilit de asemenea modalitățile de exercitare a dreptului de vizită al mamei în Italia și i-a impus acesteia din urmă o contribuție la întreținerea copilului.
- 23 În special, Tribunale di Teramo (Tribunalul din Teramo) a respins cererea incidentă prin care doamna Grigorescu solicitase, în temeiul Regulamentului nr. 2201/2003, recunoașterea în Italia a hotărârii de divorț pronunțate de Tribunalul București la 3 decembrie 2012. Astfel, Tribunale di Teramo (Tribunalul din Teramo) a subliniat că procedura de divorț fusese inițiată în România după introducerea în Italia a procedurii de separare de drept și că, prin urmare, instanțele române au încălcat articolul 19 din Regulamentul nr. 2201/2003 prin faptul că nu au suspendat judecarea cauzei.
- 24 Doamna Grigorescu a introdus apel împotriva acestei hotărâri și a formulat, cu titlu preliminar, o cerere incidentă de recunoaștere a hotărârii Curții de Apel București din 12 iunie 2013, prin care a fost respinsă excepția de litispendență pentru motivul că cele două cauze nu aveau un obiect identic potrivit dreptului procedural român.
- 25 Prin hotărârea din 31 martie 2014, Corte d'appello di L'Aquila (Curtea de Apel din L'Aquila, Italia) a reformat hotărârea Tribunale di Teramo (Tribunalul din Teramo) din 8 iulie 2013 și a admis excepția referitoare la autoritatea de lucru judecat dobândită de hotărârea de divorț pronunțată de instanțele române, care privea de asemenea încredințarea copilului și contribuția la întreținerea acestuia. Această curte de apel a considerat că încălcarea, de către organele judiciare ale statului membru sesizat în al doilea rând, în speță România, a regimului litispendenței în dreptul Uniunii nu era pertinentă în vederea examinării condițiilor de recunoaștere a măsurilor definitive adoptate în acest stat și că nu exista niciun motiv, în special de ordine publică, care să se opună recunoașterii hotărârii române.
- 26 Domnul Liberato a formulat recurs împotriva acestei hotărâri la Corte d'appello di L'Aquila (Curtea de Apel din L'Aquila).
- 27 Instanța de trimitere arată că hotărârea pronunțată în România soluționează în același timp problema legăturii matrimoniale, cea a răspunderii părintești și cea a obligației de întreținere. În procedura de separare de drept inițiată în Italia fuseseră formulate aceleași cereri, cu excepția cererii referitoare la legătura matrimonială, care nu era identică, întrucât ordinea juridică italiană impune că trebuie stabilit, anterior divorțului, că condițiile prevăzute de lege pentru separarea de drept a soților sunt îndeplinite.

- 28 Această instanță arată că nu există motive întemeiate pe articolul 22 litera (c) din Regulamentul nr. 2201/2003, pe articolul 23 litera (e) din acest regulament sau pe articolul 34 punctul 4 din Regulamentul nr. 44/2001 care să se opună recunoașterii hotărârii române în ceea ce privește statutul matrimonial, răspunderea părintească și, respectiv, obligațiile de întreținere.
- 29 Potrivit instanței menționate, trebuie analizat totuși dacă o încălcare, vădită în opinia acesteia, a dispozițiilor aplicabile referitoare la litispendență în dreptul Uniunii, prevăzute la articolul 19 din Regulamentul nr. 2201/2003 și la articolul 27 din Regulamentul nr. 44/2001, de către instanțele care au pronunțat hotărârea care face obiectul unei cereri de recunoaștere poate fi considerată un motiv care se opune recunoașterii hotărârii respective din cauza caracterului contrar ordinii publice.
- 30 În aceste condiții, Corte suprema di cassazione (Curtea de Casație, Italia) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Încălcarea normelor referitoare la litispendență, prevăzute la alineatele (2) și (3) ale articolului 19 din Regulamentul [nr. 2201/2003], influențează exclusiv stabilirea competenței judiciare, cu consecința aplicării articolului 24 din [acest regulament], sau, dimpotrivă, poate constitui un motiv de împiedicare a recunoașterii, în statul membru a cărui instanță judecătorească a fost sesizată anterior, a hotărârii pronunțate în statul membru a cărui instanță judecătorească a fost sesizată ulterior, în raport cu ordinea publică procedurală, ținând seama de faptul că articolul 24 [menționat] face trimitere numai la normele de stabilire a competenței judiciare prevăzute la articolele 3-14, iar nu la articolul 19 din același regulament?
- 2) Interpretarea articolului 19 din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003, în sensul că acesta reprezintă doar un criteriu de stabilire a competenței judiciare, este incompatibilă cu noțiunea de litispendență proprie dreptului Uniunii Europene, precum și cu funcția și cu finalitatea acestei dispoziții, prin care se urmărește să se adopte un ansamblu de norme imperative de ordine publică procedurală pentru a garanta crearea unui spațiu comun caracterizat prin încredere și prin loialitate procedurală reciprocă între statele membre, în cadrul căruia să se poată asigura recunoașterea automată și libera circulație a hotărârilor judecătorești?”

Cu privire la întrebările preliminare

- 31 Trebuie arătat, cu titlu introductiv, că întrebările adresate de instanța de trimitere privesc numai interpretarea Regulamentului nr. 2201/2003. Cu toate acestea, deși, astfel cum prevede considerentul (11) al acestui regulament, obligațiile de întreținere nu sunt acoperite de regulamentul menționat, ci de Regulamentul nr. 44/2001, din decizia de trimitere reiese că litigiul principal are ca obiect recunoașterea unei hotărâri intervenite nu numai în materie matrimonială și a răspunderii părintești, ci și în materie de obligații de întreținere. În consecință, trebuie să se răspundă la întrebările adresate în lumina Regulamentelor nr. 2201/2003 și nr. 44/2001.
- 32 Prin intermediul întrebărilor formulate, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă normele de litispendență care figurează la articolul 27 din Regulamentul nr. 44/2001 și la articolul 19 din Regulamentul nr. 2201/2003 trebuie interpretate în sensul că, atunci când, în cadrul unui litigiu în materie matrimonială, a răspunderii părintești sau de obligații de întreținere, instanța sesizată în al doilea rând pronunță, cu nerespectarea acestor norme, o hotărâre rămasă definitivă, instanțele din statul membru în care se află prima instanță sesizată pot refuza să recunoască hotărârea respectivă pentru motivul că are un caracter vădit contrar ordinii publice.
- 33 În această privință, trebuie amintit că, la 30 septembrie 2009, o instanță română a fost sesizată de doamna Grigorescu cu o cerere de divorț între ea și domnul Liberato, cu o cerere referitoare la încredințarea copilului lor și cu o cerere de contribuție la întreținerea acestuia, în timp ce o instanță

italiană fusese sesizată, anterior acestei date, cu o cerere de separare de drept a soților, precum și cu o cerere privind încredințarea copilului, introduse de domnul Liberato, și cu o cerere reconvențională privind contribuția la întreținerea copilului, formulată de doamna Grigorescu.

- 34 Întemeindu-se pe diferența de obiect a cererilor în materie matrimonială, una vizând divorțul, iar cealaltă separarea de drept, instanța română a apreciat că nu există litispendență în sensul articolului 19 din Regulamentul nr. 2201/2003 și s-a considerat competentă să soluționeze acțiunea introdusă de doamna Grigorescu.
- 35 Or, astfel cum a statuat anterior Curtea, deși se impune în materie matrimonială, potrivit modului de redactare a articolului 19 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2201/2003, ca cererile să privească aceleași părți, acestea pot avea un obiect diferit, cu condiția să vizeze o separare de drept, un divorț sau o anulare a căsătoriei. Curtea a dedus de aici că o situație de litispendență sau de acțiune dependentă poate exista, în sensul articolului 19 din Regulamentul nr. 2201/2003, atunci când sunt sesizate două instanțe din state membre diferite cu o procedură de separare de drept în cazul uneia și cu o procedură de divorț în cazul celeilalte. În astfel de împrejurări și în caz de identitate a părților, instanța sesizată în al doilea rând suspendă din oficiu procedura până când se stabilește competența primei instanțe (Hotărârea din 6 octombrie 2015, A, C-489/14, EU:C:2015:654, punctele 33 și 34).
- 36 În plus și astfel cum a arătat avocatul general la punctele 56 și 57 din concluzii, în cazul în care, în cadrul procesului referitor la legătura matrimonială, au fost formulate cereri privind răspunderea părintească, se aplică normele de litispendență privind desfacerea uniunii. Situația este aceeași în materia întreținerii, dat fiind că cererile sunt accesorii acțiunii referitoare la starea persoanelor, conform articolului 5 punctul 2 din Regulamentul nr. 44/2001. Rezultă că primele cereri intră sub incidența dispozițiilor articolului 19 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2201/2003, în timp ce ultimele sunt reglementate de articolul 27 din Regulamentul nr. 44/2001.
- 37 În speță, instanța sesizată prima cu o cerere de separare de drept a apreciat că este competentă în temeiul articolului 12 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2201/2003 să se pronunțe cu privire la cererile în materie de răspundere părintească și de obligații de întreținere față de copil, pentru motivul că doamna Grigorescu s-a constituit parte în litigiul cu care a fost sesizată și, prin urmare, a acceptat competența acestei instanțe.
- 38 Rezultă de aici că, într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, instanța sesizată ulterior cu o cerere de divorț, precum și cu cereri în materie de răspundere părintească și de obligații de întreținere care refuză să suspende judecarea cauzei și se consideră competentă să judece aceste cereri nu respectă dispozițiile articolului 19 din Regulamentul nr. 2201/2003 și ale articolului 27 din Regulamentul nr. 44/2001.
- 39 Pentru a răspunde la întrebările adresate de instanța de trimitere, trebuie să se arate că articolul 19 din Regulamentul nr. 2201/2003 este redactat în termeni apropiați de cei utilizați la articolul 27 din Regulamentul nr. 44/2001 și instituie un mecanism echivalent cu cel prevăzut la acest ultim articol pentru a trata cazuri de litispendență. Trebuie să se țină seama, în consecință, de considerațiile Curții referitoare la acest din urmă regulament pentru interpretarea Regulamentului nr. 2201/2003 (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 octombrie 2015, A, C-489/14, EU:C:2015:654, punctul 27).
- 40 Este necesar să se amintească, în continuare, caracteristicile mecanismului stabilit prin Regulamentul nr. 2201/2003.
- 41 Acest regulament se întemeiază pe cooperarea și pe încrederea reciprocă între instanțele judecătorești, care trebuie să conducă la recunoașterea reciprocă a hotărârilor judiciare, piatra de temelie pentru crearea unui veritabil spațiu judiciar (Hotărârea din 15 februarie 2017, W și V, C-499/15, EU:C:2017:118, punctul 50, precum și jurisprudența citată).

- 42 În acest context, normele de litispendență joacă un rol important.
- 43 Astfel cum a statuat anterior Curtea, aceste norme au ca scop, în interesul bunei administrări a justiției în cadrul Uniunii, să evite desfășurarea unor proceduri paralele la instanțe judecătorești din diferite state membre și contrarietatea hotărârilor judecătorești care ar putea rezulta din acestea. În acest scop, legiuitorul Uniunii a intenționat să instituie un mecanism clar și eficace de rezolvare a cazurilor de litispendență, întemeiat pe ordinea cronologică în care au fost sesizate instanțele (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 octombrie 2015, A, C-489/14, EU:C:2015:654, punctele 29 și 30, precum și jurisprudența citată, și, prin analogie, în ceea ce privește Regulamentul nr. 44/2001, Hotărârea din 27 februarie 2014, Cartier parfums-lunettes și Axa Corporate Solutions assurances, C-1/13, EU:C:2014:109, punctul 40).
- 44 Pentru a asigura punerea în aplicare efectivă a Regulamentului nr. 2201/2003 și în conformitate cu principiul încrederii reciproce pe care acesta se întemeiază, este necesar să se sublinieze, *primo*, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 59 din concluzii, că revine fiecărei instanțe, în conformitate cu articolul 17 din regulamentul respectiv, sarcina să își verifice competența (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 iulie 2010, Purucker, C-256/09, EU:C:2010:437, punctul 73, Hotărârea din 12 noiembrie 2014, L, C-656/13, EU:C:2014:2364, punctul 58, precum și Hotărârea din 15 februarie 2017, W și V, C-499/15, EU:C:2017:118, punctul 54).
- 45 *Secundo*, potrivit articolului 24 din Regulamentul nr. 2201/2003, competența instanței judecătorești din statul membru de origine nu poate fi controlată (Hotărârea din 9 noiembrie 2010, Purucker, C-296/10, EU:C:2010:665, punctul 85). Același lucru este valabil sub imperiul Regulamentului nr. 44/2001, în conformitate cu articolul 35 alineatul (3) din acesta.
- 46 *Tertio*, în conformitate cu considerentul (21) al Regulamentului nr. 2201/2003, acesta se întemeiază pe concepția potrivit căreia recunoașterea și executarea hotărârilor pronunțate într-un stat membru trebuie să se bazeze pe principiul încrederii reciproce, iar motivele de refuz al recunoașterii trebuie reduse la minimul necesar (Hotărârea din 19 noiembrie 2015, P, C-455/15 PPU, EU:C:2015:763, punctul 35).
- 47 În lumina acestor considerații trebuie să se analizeze dacă împrejurarea că o hotărâre rămasă definitivă a fost adoptată cu încălcarea normelor de litispendență prevăzute la articolul 27 din Regulamentul nr. 44/2001 și la articolul 19 din Regulamentul nr. 2201/2003 constituie un motiv de ordine publică care se opune, în temeiul articolului 34 din Regulamentul nr. 44/2001, precum și al articolului 22 litera (a) și al articolului 23 litera (a) din Regulamentul nr. 2201/2003, ca această hotărâre să poată fi recunoscută de instanțele din statul membru în care se află instanța sesizată prima.
- 48 În această privință, trebuie arătat că, potrivit termenilor înșiși ai articolului 24 din Regulamentul nr. 2201/2003, criteriul ordinii publice vizat la articolul 22 litera (a) și la articolul 23 litera (a) din acest regulament nu poate fi aplicat normelor de competență menționate la articolele 3-14 din regulamentul respectiv.
- 49 Prin urmare, trebuie să se stabilească dacă normele de litispendență constituie norme de competență la fel ca cele prevăzute la articolele 3-14 din regulamentul menționat.
- 50 În această privință, deși este adevărat că normele de litispendență prevăzute la articolul 19 din Regulamentul nr. 2201/2003 nu figurează printre normele de competență vizate expres la articolul 24 din acest regulament, același articol 19 face parte din capitolul II din regulamentul respectiv, intitulat „Competență”.
- 51 În plus, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 77 din concluzii, atunci când, precum în cauza principală, prima instanță sesizată, pronunțându-se cu privire la o cerere incidentă de recunoaștere, verifică dacă normele de litispendență au fost corect aplicate de a doua instanță sesizată și, prin

urmare, apreciază motivele pentru care aceasta din urmă nu și-a declinat competența, instanța sesizată în primul rând efectuează astfel în mod necesar controlul competenței instanței sesizate în al doilea rând. Or, după cum s-a amintit la punctul 45 din prezenta hotărâre, articolul 24 din Regulamentul nr. 2201/2003 nu îi permite acestuia să efectueze un asemenea control.

- 52 Astfel, în pofida faptului că interdicția prevăzută la articolul 24 din acest regulament nu conține o referire expresă la articolul 19 din regulamentul menționat, o pretinsă încălcare a acestui ultim articol nu permite primei instanțe sesizate, în caz contrar controlând competența instanței sesizate în al doilea rând, să refuze recunoașterea unei hotărâri pronunțate de aceasta din urmă cu încălcarea normei de litispendență conținute în această dispoziție (a se vedea prin analogie, în ceea ce privește articolul 15 din Regulamentul nr. 2201/2003, Hotărârea din 19 noiembrie 2015, P, C-455/15 PPU, EU:C:2015:763, punctul 45).
- 53 Aceste considerații se aplică de asemenea normelor de litispendență prevăzute la articolul 27 din Regulamentul nr. 44/2001, în materie de obligații de întreținere, din moment ce articolul 35 alineatul (3) din acest regulament prevede de asemenea că competența instanței din statul membru de origine nu poate fi revizuită.
- 54 Trebuie adăugat că instanța din statul solicitat nu poate, în caz contrar fiind repusă în discuție finalitatea Regulamentelor nr. 2201/2003 și nr. 44/2001, să refuze recunoașterea unei hotărâri pronunțate în alt stat membru numai pentru motivul că apreciază că în acea hotărâre dreptul național sau dreptul Uniunii a fost aplicat greșit (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 iulie 2015, Diageo Brands, C-681/13, EU:C:2015:471, punctul 49, și Hotărârea din 19 noiembrie 2015, P, C-455/15 PPU, EU:C:2015:763, punctul 46).
- 55 Această analiză este susținută de faptul că motivele de refuz al recunoașterii unei hotărâri ca urmare a caracterului său vădit contrar ordinii publice, care figurează la articolul 22 litera (a) și la articolul 23 litera (a) din Regulamentul nr. 2201/2003, precum și la articolul 34 din Regulamentul nr. 44/2001, trebuie să primească o interpretare strictă, întrucât constituie un obstacol în calea realizării unuia dintre obiectivele fundamentale ale acestor regulamente, astfel cum s-a amintit la punctul 46 din prezenta hotărâre (a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 noiembrie 2015, P, C-455/15 PPU, EU:C:2015:763, punctul 36).
- 56 În consecință, trebuie să se răspundă la întrebările adresate că normele de litispendență care figurează la articolul 27 din Regulamentul nr. 44/2001 și la articolul 19 din Regulamentul nr. 2201/2003 trebuie interpretate în sensul că, atunci când, în cadrul unui litigiu în materie matrimonială, a răspunderii părintești sau de obligații de întreținere, instanța sesizată în al doilea rând adoptă, cu nerespectarea acestor norme, o hotărâre rămasă definitivă, ele se opun ca instanțele din statul membru în care se află prima instanță sesizată să refuze, pentru acest unic motiv, să recunoască această hotărâre. În special, această încălcare nu poate justifica, în sine, nerecunoașterea hotărârii respective pentru motivul caracterului său vădit contrar ordinii publice a acestui stat membru.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 57 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară:

Normele de litispendență care figurează la articolul 27 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială și la articolul 19 din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000 trebuie interpretate în sensul că, atunci când, în cadrul unui litigiu în materie matrimonială, a răspunderii părintești sau de obligații de întreținere, instanța sesizată în al doilea rând adoptă, cu nerespectarea acestor norme, o hotărâre rămasă definitivă, ele se opun ca instanțele din statul membru în care se află prima instanță sesizată să refuze, pentru acest unic motiv, să recunoască această hotărâre. În special, această încălcare nu poate justifica, în sine, nerezecunoașterea hotărârii respective pentru motivul caracterului său vădit contrar ordinii publice a acestui stat membru.

Semnături